

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 22 Aprilie, 1896.

După publicarea cerculariului Esceleției Sale I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul din incidentul serbărilor millenare din adins am tăcut, și am așteptat să vedem impresiunea, ce o va face în publicul cel mare acel act de valoare istorică al Esceleției Sale.

Cerculariul Esceleției Sale a fost așteptat cu incordare din toate părțile. Tote actele eșite din pēna Esceleției Sale au fost clasice dovești despre modul cum Esceleția Sa scie judeca lucrurile, despre profunditatea, cu care el străbate în măduva lor, despre bărbăția, cu care se și espune pentru adevăr și dreptate, despre tenacitatea, cu care ține la caracterul național românesc al bisericei ortodoxe române la toate ocașiunile și între toate împregiurările, despre loialitatea, cu care vorbește despre capul statului și despre stat, și cu care totdeauna a știut se dea ce este al bisericei bisericei, și ce este al potestății statului acesteia.

Cerculariul a fost așteptat cu incordare, și el nu a mulțămît nici pre demagogii nostri, cari vrēu, ca Esceleția Sa metropolitul nostru să facă politică de stradă, după cum o au concipiat și o pun în practică unii copii cu creeri înfēbantați, cari ați își fac mēndrele prin colōnele „Tribunei”, care a ajuns să fie fără stăpân, dară nu a mulțămît nici curentul de ați din presa magiară, curent bolnăvicios de magiarisare, căruia ați nu se mai opune în Ungaria nici guvernul, nici societatea ungurēscă.

În mod violent este deci atacat Esceleția Sa metropolitul nostru pentru cerculariul seu din partea „Tribunei” și din partea presei magiaro-jidane.

La alt loc vom vorbi despre aceste voci de presă, aici vom rămânea numai la cerculariul.

Esceleția Sa metropolitul nostru și din acest incident ține se întoneze

caracterul național al bisericei noastre și romanitatea noastră. Voim să ne conservăm aici ca Români ortodocși. Sub condițiunile aceste noi suntem cetățenii cei mai loiali.

Dară să urmărim firul ideilor din cerculariul.

Cerculariul constată, că înainte cu o mie de ani a venit pe aceste locuri impopulate de poporă pacinice și blānde rasa magiară pururea rēsboinică și vitēză din ore cari părți ale Asiei, și a întemeiat un stat propriu.

Intru amintirea acestui fapt istoric se arangiază festivități mari pentru preamărirea rasei magiare, care rasă se identică cu națiunea politică din Ungaria, ba chiar cu statul însuși.

La aceste sērbători suntem invitați, ba ore-cum chiar constrinși noi românii.

Cerculariul constată îndată un fapt notoric, că în Ungaria poporele nemagiare nu voesc să se contopēscă în rassa magiară, ci ele voesc ca sub scutul legilor să-și conserve caracterul vechi național, care se manifestă în limba, religiunea și datinile fie-căruia. Acēsta o voim în special noi românii. De acea noi și mai în special ca biserica ortodocsă între actualele împregiurări nu putem participa la festivitățile milleniului cu acea căldură a inimii, cu care altecum am participa bucuros, dacă „nu ne-ar fi înaintea ochilor acele multe dovești din timpurile mai vechi și mai nouē despre ignoranța aprōpe totală a intereselor noastre de existență și de progres, și când n'am vedea abandonate în paguba noastră principilele cele mai sublime și mai salutare în viața statului: libertatea, egalitatea și frățietatea.

Marcată astfel ținuta noastră ca români și ca ortodocși, Esceleția Sa metropolitul nostru ne sfătuesce, ca în spiritul bisericei pe timpul festivităților millenare se suprimă amarul vieții noastre publice și sociale, să avem prudență, maturitate politică și buna cuviință chiar, și noi poporul ortodocs să nu dăm ascultare copiilor dela o

parte din presa română, cari s'au obtrus ca conducători ai poporului român, și în acēstă închipuită calitate țin poporul român în agitațiune continuă, sădesc în inimile lui ură, neîncredere și discordie, ceea ce numai pagube mari au adus poporului nostru și în cele materiale, și în cele intelectuale.

Ce să facem deci noi Românii ortodocși, căci Esceleția Sa numai cătră acestia se adresază? Ce să facem deci pentru a ne împlini datorințele bisericesci patriotice și tot odată să corespundem și dorințelor comune? Ce să facem?

Pe timpul festivităților millenare se ne arangiam o sērbătoare proprie bisericescă: „sē ne adunăm în santele noastre biserici, și acolo recugetând la celea ce relativ la noi s'au petrecut în țara acēssa din timpurile cele mai vechi, să mulțămim lui Dumnezeu, că pe lângă toate suferințele din milleniul trecut ne-a învrednicit să vedem încă pastrat te-saurul nostru cel mai prețios: biserica și naționalitatea noastră, cerēndu-i într-una preaputernicul ajutoriu la păstrarea acestora și pe viitor; ăr în celelalte să ne rugăm după rēndul santei biserici pentru monarhul nostru, pentru totă curtea și ostașii lui, pentru toate țerile și ținuturile lui, pentru potolirea vrazbelor dintre diferitele popore și biserici, pentru pacea internă și cea a totă lumēa, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și a patriei, pentru concordia tuturora și pentru alte trebuințe, de cari ne-am deprins a ne aduce aminte și la alte ocașiuni în serele noastre rugăciuni“.

Așa avem să facem cu sinceritate și devotament în bisericele noastre, „mai mult în situațiunea actuală nu se pōte pretinde dela noi, ca dela biserica viuă și popor conșciu de sine“; dacă însă singuratici ar dori să participe la festivități și în alt mod, nu după cum metropolitul bisericei ortodoxe române l contemplēză, acea pot să o facă între marginile libertăților cetățenesci, nu înse ca repre-

sentanți ai bisericei noastre, și „dacă autoritățile politice ar cere dela organele noastre bisericesci să participe oficios, dōră chiar în ornate bisericesci la festivități de natură politică, acēsta organele noastre se nu o facă fără a cere și a primi de aici îndrumare specială, căreia au să se conformeze.“

Pe acēstă basă s'a pus Esceleția Sa metropolitul nostru, și din aceste premise a dispus ținerea liturgiei în Dumineca viitoare, și a indicat și rugăciunile ocașionale, cari să se rostēscă cu graiul dulce, la cari rugăciuni poporul și tinerimea scolară are să ia parte în modul cel mai sērbătoresc, fiind ea liturgia millenară în sens istoric-bisericesc.

Preoțimea a fost îndetorată se esplice poporului însemnătatea țilei, dar nu după cum o va tăia pe ea capul, ci ea are să esplice la înțelesul poporului cerculariul Esceleției Sale, are să dea poporului esplicarea, care i-o dă capul bisericei.

Așa a vorbit capul bisericei ortodoxe române din Ungaria.

Și aici vedem ca la toate ocașiunile mari pe Esceleția Sa metropolitul nostru, îl vedem ca totdeauna Român mare, credincios păstoriu al turmei sale ortodoxe, patriot adevērat, care spune cruntele adevēruri potestății lumesci resfățate de situațiunea favorabilă, și demască pe demagogi, cari neavēnd ce perde, din amăgirea poporului și-au făcut isvor de subsistință, agită cu vreme și fără de vreme în paguba intelectuală și morală a poporului.

Spre a te espune în asemenea mod, în situațiunea de ați, se recere multă rezoluțiune bărbătescă, și acēsta o au numai omenii superiori, bărbați crescuți în valurile vieții.

Esceleția Sa metropolitul nostru au fost dētoriu trecutului său, pozițiunei sale, conșcienței Sale de cap al bisericei și păstoriu al turmei ortodoxe române, ca așa să lucre după cum a lucrat.

FOIȚA.

Școlă pōte și trebue să ajute.

(Încheiere.)

„Cu permisiune“, dīse un țeran mie necunoscut care era de față, „ce a dīs omul acesta pe urmă este adevērat. Noi avem în satul nostru unii omeni, cari au învățat în o scōlă de agricultură. Aceia umblă numai în cisme văcsuite, șed mai mult în cărcimă și vreau să scie totul mai bine decât țeranii cei bētrāni și cu experiență. Ceea-ce încep însă nu e nimic și dacă nu moșteneau avere bună dela părinți, de mult ar fi ajuns la sapă de lemn“.

„Acum mi-a venit și mie ocașia de a întimpina acēstă învinuire audită atât de des. „E drept“, am rēspuns eu, „că unii țerani tineri să lasă să fie seduși de nesocotința lor, introducēnd fel de fel de reforme pe moșia lor, pe cari le-a vēqut, sau despre cari chiar numai a audīt în străinătate, fără de a fi făcut mai întâiu probe cu ele. La omeni tineri și neesperți ca acestia nu scōla pōrtă vina, ci acēsta zace în rīvna sīrguinței tinere. În scōla de agricultură se spune destul de des tinerilor elevi, că pentru agronomie nu

sunt recepte, și că agronomia nu se pōte purta egal în toate părțile. Fie-care schimbare în agricultură să fie esaminată prin cercetări, că corēspunde circumstārei pământului și climatei. În totă privința este bine, ca schimbările propuse să se facă cu încetul și numai după ce te-ai convins prin experiențe cunoscute, afară de aceea trebue căutat ca atari schimbări să nu întrēcă mijlocele bănesci și brațele de muncă. Cine nu ia aceste în considerare, pe lângă paguba ce își causează mai ajunge și de rīs“.

Notariul din Porumbeni, care se afla cu noi, și care și-a dat pe unul din copii la o scōlă de agricultură, ne-a dovedit, că fiul lui a învățat în acea scōlă numai lucruri de laudă.

La întrebarea, că ce fel de studii se propun în cursurile de iarnă de agricultură, am rēspuns: Cursurile de iarnă de agricultură se pot privi ca o scōlă de adulți (o continuare a scōlei populare) care are de scop a pregāti în mod corēspunđtor pe ascultători (elevi) pentru chemarea lor practică. Pentru a face capabil pe viitorul agricultor și pentru a-l deștepta pentru aceia ce are să facă și ce să nu facă, elevii sunt instruați despre împrejurările esențiale din istoria naturală cu privire la agronomie.

Instrucțiunea în cursurile de iarnă de

agricultură amplifică, completează și întăresce și aceea ce s'a învățat în scōla poporală în ce privește cetitul, scrisul și socotitul.

Țeranul dela spate dīse rīdēnd: „Dar a ceti și serie scim și noi și copii nostri; a scrie nu e dōr o scāmătorie. În una din țilele trecute am cetit în gazetă, că s'a publicat un profesor, care să lēgă a învăța în 6 ore pe ori cine meșteșugul de a serie. A socoti încă scim atât cât ne este de trebuință. De am avē noi numai mai mulți bani de numărāt, apoi de altele nu ne-ar durea capul“.

La aceste rēspunse notariul: „Aici nu a vorba numai de a lega în mod mechanic vorbe și a le ceti, ci să și înțelegi ceea-ce cetesci“.

Cu învățatul a serie în scōla de agricultură nu se înțelege aceea, că copii să învețe a face numai litere frumōse. Ei să se dedea a-și espune cugetele în o scrisōre ușor de cetit și fără greșeli. O scrisōre rea, necetētă și plină de greșeli face pentru cetitor o jārere nefavorabilă despre gradul de cultură al scriitorului, pe când o scrisōre frumōsă este o recomandățiune tăcută. În ea să oglindească ordinea, gustul estetic și dibăcia. Afară de aceea actele scrise rēu și cu greșeli dau ansă la fel de fel de neplăceri, ba nu arare-ori se întâmplă chiar și procese din cauza acēsta.

Cât de greu le cade tinerilor și bētrānilor țerani a se esprima cum să cuvine. Cât de anevoie și necomplet vorbesc mulți omeni când au de a vinde sau cumpēra ceva, cum de rēu se apāră ei înaintea judecātoriei în câte o afacere. De câte ori a fost înconvenientul acesta cauza multor daune la încheiere de contracte și alte afaceri importante. De aceea scōla de agricultură are de scop a conduce pe elevii ei și la o vorbire corectă și fluentă.

O deprindere strajnică în ce privește socotitul este pentru țeran neaparat de trebuință. Cine nu judecă și cine nu calculează, nici odată nu scie cum stă cu afacerile lui. Numai meditarea și calcularea aduce claritate în afaceri și spune înainte cum stă, că progresēză sau merge înapoi. Țeranul trebue să fie deprins și cu calcularea mentală (în cap), ca să nu fie silit aș face socotēla cu măcelarul pe ușa grajdului cu cretă. Căți țerani nu s'au păcălit dacă nu au știut socoti. Și în ramurile agriculturii a învățat fiul meu multe lucruri bune, încheie notarul“.

Țeranul nenea George dīse: „Copii nostri pot învăța mai bine dela noi, cum să ține de cōrnele plugului, cum să curețe grajdul și cum să încarce fēnul. Pentru așa ceva nu trebue să-i mai trimitem în oraș la scōlă, unde își perd numai timpul, cheltuesc

L'a atacat în mod violent presa magiară, l'a atacat în mod insolent „Tribuna“, despre care trebuie să credem, că ați numai are stăpân.

Ce să facem deci noi ortodocșii pentru cari a scris, și pentru cari s'a spus Escelenția Sa metropolitul nostru?

Să pătrundem în spiritul cerculariului, să facem din liturgia de Duminecă liturgie millenară în sens istoric-bisericesc. Să mergem demonstrativ la biserică și acolo se mulțămim lui Dumnezeu, că ne-a conservat ca biserică și națiune o mie de ani, și să cerem tărie pentru mie, în care intrăm, spre a putea rămâne consolidată, să putem prospera ca români ortodocși, apoi în rëndul tipicului să ne rugăm pentru monarch, pentru curtea și ostașii lui, pentru pacea a totă lumea, bunăstarea sântetor lui Dumnezeu biserică și mai ales pentru pacea internă, atât de sguduită în statul nostru.

La atacurile nemernice contra capului bisericii noastre în asemenea vrednic mod să răspundem noi românii ortodocși, cari totdeauna am dorit să se scie, că biserica noastră e biserică națională, și cari tot mai strâns ne grupăm în jurul metropolitului nostru când vedem, că neamicii nemului nostru, neamicii bisericii noastre, îl atacă pentru romanitatea lui, pentru ortodocșia lui.

Să pătrundem deci în sfaturile metropolitului nostru, să ne arangem o sărbătoare specială bisericăscă, liturgie millenară în sens istoric-bisericesc, și la această se mergem demonstrativ în ciuda presei magiare, care a atacat pe capul bisericii noastre, pentru că el e român, și în ciuda acelei prese române, care l'a atacat, pentru că el e ortodocș.

Să mergem demonstrativ la liturgia millenară din Dumineca viitoare.

Cerculariul metropolitului nostru și presa.

Escelenția Sa metropolitul nostru a fost atacat în modul cel mai necruțător pentru cerculariul sau din incidentul milleniului.

Atacurile le-a început diariul „Tribuna“ de aici, care de un timp încôce sistematic și cu program lovesce în Escelenția Sa metropolitul nostru.

Când s'a făcut schimbarea în personalul redacției dela „Tribuna“, care schimbare a provocat atâta crasă, și a costat atâta sbuciumare, totă lumea a creșut, că la „Tribuna“ se intenționează o schimbare radicală. Vor înceta invectivele personale și se va inaugura o eră nouă în presa română, unde se va discuta cu obiectivitatea și demnitatea, care o pretinde educațiunea poporului nostru.

numai parale, béu bere și învață a fuma țigări, și se desvătă de a mai munci. Copii se stea numai acasă să muncască în rënd cu noi și să câștige. Dacă învață ei atâta cât scim noi a munci au de ajuns. Eu am auzit odată despre un țăran de astia studiat, că aducând din câmp bucate a răsturnat carul în un șanț și în loc de a pune mâna se-l încarce din nou, a lăsat carul în câmp și a alergat acasă de a resfoit în cartea lui de agricultură, ca să vadă, ce trebuie să facă, când se răstornă carul. Ha, ha, ha încheie nenea George istorisirea sa“.

Acestuia i-am răspuns: „Scôla de agricultură nu pôte să deprindă pe elevii ei în propriile lucrări agricole; pentru așa ceva îi lipsesc și timpul și ocaziunea. Ea nu pôte suplini țăranului înțelepciunea agricolă propriu zisă. Un părinte mai ușor pôte învăța pe fiul lui cum să umble cu plugul, cum să țesele calul, să pună cartofi, să plivescă și altele de felul acesta, decât scôla. Nici odată acela, care pôte a împrăsciat o mână sau două de sêmânță, nu va scie prin așa ceva sêmânatul și nici odată scôla nu va face un plugar de frunte din acel elev, care a prins odată sau de două ori côrnela plugului în mână. Școala principală al scôlei este creșterea și educațiunea intelectuală a elevului. Școala de agricultură ca ori și care altă scôla are de

În punctul acesta lumea s'a înșelat. Redacțiunea „Tribunei“ de ați în cele ale insultelor personale stă pe o treptă cu cea vechiă. În punctul agerimei în toate direcțiunile ea e mai inferioară celei vechi, și noi nu pricepem pentru care cuvânt domnul Dr. Ioan Rațiu a făcut schimbarea, și s'a supus la atâtea amărăciuni și nemulțămiri.

Dar să trecem peste aceste și să revenim la atacurile „Tribunei“, observând, că ea în sensul programului vechiu al său în tovarășie cu Escelenția Sa metropolitul greco-oriental atacă în consecuență și pe domnul Parteni Cosma, pentru-că el mai e și „directorul „Albinei““.

În numărul 85 de Miercuri „Tribuna“ nu află logică în cerculariul Escelenției Sale. După „Tribuna“ Escelenția Sa trebuia să ajungă la alt rezultat. Se nu mai aibă considerațiuni la alte biserici, să nu aibă prudență, maturitate politică, nici chiar bunăcuviință, ci pe când Majestatea Sa monarchul va deschide esposițiunea millenară Escelenția Sa se întorească dosul.

Acésta e logica băieților dela „Tribuna“, acésta e și creșterea și onestitatea lor.

Cu ori-ce preț voesc „Tribuna“ să afle în cerculariul Escelenției Sale o lovitură dată partidului național, „conducătorilor naționali ai poporului român“.

Aici zace durerea cea mare a „Tribunei“, și asupra acestei dureri vom mai medita și noi.

Vom să fie constatat, că înainte de a se publica cerculariul Escelenției Sale comitetul partidului național român nu a publicat nici o literă cu privire la ținuta sa și doră și a poporului român în fața jubileului. Nici de atunci încôce nu a publicat nici mica comitetul partidului național român, căci protestul făcut este al comitetului executiv al congresului naționalităților.

Pasagiul din cerculariul Escelenției Sale deci nu se pôte aplica asupra comitetului partidului național, sau dacă e mai cu plăcere asupra „conducătorilor naționali ai poporului român“.

Acésta nu nici în cazul, când comitetul executiv al congresului naționalităților ar fi identic cu conducătorii naționali ai poporului român, ceea ce nici băieții dela „Tribuna“ nu vor susține, căci protestul acestuia a urmat după publicarea cerculariului.

Constatăm deci, că „Tribuna“ a folosit cerculariul numai de pretest spre a putea lovi în biserică noastră, în metropolitul nostru.

Acésta o face din nou în numărul de Duminecă, în care spune cetitorilor săi, că Escelenția Sa metropolitul nostru îndată și imediat după Șaguna s'a

a să ocupa mai întâi cu educațiunea spiritului și a inimei spre a pregăti apoi pe tinerul agricultor pentru chemarea lui pe base raționale, ca să pôte satisfice cerințelor timpului ca cetățen. Școlarul trebuie să învețe mai întâi a judeca, ca prin așa ceva să pôte afla calea cea adevărată în viața practică“.

După acésta convorbire am ajuns la stațiunea călei ferate a orașului.

Părintele tinerului școlar mi-a zis la despărțire:

„Vă mulțămesc foarte frumos pentru sfatul înțelept, ce mi-ați dat. Eu voi duce băiatul înapoi și-l voi da să continue cu învățătura la scôla din sat. Când va ajunge etatea corespunzătoare îl voi da la o scôla de agricultură și voi face din el un plugar harnic“.

Tinerul se uita cu un fel de satisfacțiune la tatăl său, și din fața lui se putea ceti, că îi mai place ocupațiunea tatălui său decât studiul. Eu am îmbărbătat pe băiat, că pe lângă munca folositoare a câmpului, se merră regulat și la scôla și se-și aducă totdeauna aminte de frumosul proverb:

„Calea spre fericire duce prin ușa scôlei“.

București, 14 Aprilie 1896

Ioan Cândea.

obtrus ca metropolit „bisericeii și poporului românesc cu ajutorul guvernului; că cu ajutorul preașubitului bărbat al nepoței obtrude bisericeii unii din cei mai slabi funcționari bisericesci la consistoriu și în afară“; că „tot cu ajutorul și la sfatul prea iubitei sale rude și obtrude vederile sale politice, singure fericite, împuind în secul al XIX „Telegraful Român“ cu forța preoției“; că nu merge cu reprezentanții bisericeii după-cum voesc ei; și că nu lucră cu zel pentru biserică și scôla.

La atacurile aceste, cari denotă o totală necunoștință și neorientare în afacerile noastre bisericesci, noi nu vom mai răspunde.

Vom să fie constatat, că „Tribuna“ lovesce cu vreme și fără vreme în metropolitul bisericeii gr.-or. române și în P. Cosma, directorul „Albinei“ sau după cum cu spirit dăce în numărul 82 dela 13/25 Aprilie a. c. în „puternicul (pentru cei slugarnici, firesce) duet: Metropolitul Miron și directorul Albinei, dl Cosma“.

Presa magiară e și mai violentă, ea pune în perspectivă demisionarea Escelenției Sale a metropolitului prin guvernul țerei, și denumirea de metropolit a Preasânției Sale episcopului dela Arad.

Vom continua cu vocile străine.

Revista politică.

Audiența, care a avut-o bravul bărbat Dr. Lueger la împăratul, a făcut în Viena mare furor. Foile liberale sunt deprimare; „Neue Freie Presse“ a fost confiscată pentru un articol despre atitudinea cabinetului Baden; foia clericală „Vaterland“ înregistrează scurt și rece cele întemplate fără să se pronunțe într-o direcție sau alta.

Multă atențiune i-se dă unui articol publicat în organul ministeriului de externe, în „Fremdenblatt“, care se exprimă foarte neprietenește despre deslegarea cestiunei și despre atitudinea cabinetului Baden.

„Astfel, — zice „Fremdenblatt“ — de astădată nu va fi Dr. Lueger primar al Vienei, — și în ce privește viitorul, viitorul sa procedură nu va rămâne fără influință. Însă Dr. Lueger nu se retrage nici decum ca învins din poziția sa. Comunicatul, dat din partea partidelor antiliberele despre cuvintele adresate Drului Lueger din partea Majestății Sale, îi dă celui dintâi un drept complet pentru o satisfacție înaltă, deși din aceste observări făcute la locurile mai înalte, observări, a căror valoare și conținut noi nici decum nu-l putem micșora, cu greu s'ar putea ceti și aprobarea tuturor acelor mijloce, de cari s'a folosit Dr. Lueger până acum în luptele comunale. Dr. Lueger nu va fi de astădată primar al Vienei, însă poziția sa după audiența de aici e cu mult mai superioară, decât cum a fost ea mai înainte. Cine se pôte așa de ușor lăuda cu aceea, că coróna s'a adresat către el cu o dorință? Și a urma unei dorințe a coróniei, nu este acésta singură deja cea mai înaltă onoare, care o pôte avé un cetățen din țera noastră?”

Intervențiunea coróniei se consideră totdeauna ca semn, că guvernul ajuns la un punct anumit, nu mai pôte găsi drumul, pe care ar pute merge independent, că guvernul cu alte cuvinte nu o mai pôte scôte la nici o cale cu mijlocele proprii.

Acest drept prețios și sfânt și tot de odată binecuvântat pentru popore acest drept al coróniei se aplică totuși numai în cazuri de situația cea mai estrem de critică. Asupra acestui punct, că adevărat de departe a mers într-adevăr guvernul în acésta situație, într-un cât n'a mai putut lucra el mai departe în cestiunea vieneză, nu este

nici cea mai mică claritate. Prin ce a ajuns guvernul în acésta situație critică, care l'a silit să depună regularea cestiiei primăriei în mâinile coróniei, și prin ce a fost împins el la alegerea din urmă la alte aprecieri, nu ca cele din casurile de mai înainte? Fără clarificare în acésta direcție nu va putea omul conta la o înțelegere completă a acestui incident extraordinar și însuși guvernul abia va putea presupune, că are și el despre cestiune o astfel de înțelegere deplină. Nu este deci neîndreptățit acel ton al conștiinței de sine, care-l pörta publicistica antiliberală. Părerile de astăzi ale organelor antiliberele nu lasă nici decum să se vadă o abnegațiune sau o retragere din partea lor. Ele pörta din contră un limbaj, care se cuvine de totului tot numai învingătorilor“.

Până aici interesantul articol din „Fremdenblatt“

Dr. Lueger, în urma audienței care a avut-o la monarchul Austro-Ungariei, a trimis următoarea scrisoare Drului Friebeis, comisariul guvernului:

Domniei Sale Domnului, Dr. Hans von Friebeis, căpitan districtual, Viena.

În calitatea DVóstră ca conducător provisoriu al afacerilor comunei Viena Vă înștiințez, că eu îmi retrag declarația de primire în ce privește alegerea, care a căzut asupra mea, de primar al orașului Viena și mai mult: declar că nu primesc acésta alegere.

Cu totă stima

Dr. Carol Lueger

Căpitanul districtual a comunicat cuprinsul acestei scrisori tuturor membrilor din consiliul comunal anunțându-i totodată, că noua alegere de primar se va face Miercuri în 6 Mai.

Noi am tratat cestiunea primăriei din Viena cu multă predilecție și ne pare bine, că și organul serios al ministeriului de externe „Fremdenblatt“ se exprimă atât de favorabil asupra ei. Lumea oficiasă pune totdeauna mare preț pe părerile amintitului diar vienez. Din ele rezultă într-un mod lămurit, că cauza creștinăscă a bravilor antisemiți din Viena progresază cu pași repezi în necazul tuturor ovromagiarilor din acésta țără. Din ele rezultă, că după cunoscuta audiență, așit eroul creștin, Dr. Lueger și mai tare, ca până acum pe când situația cabinetului — prietin a ovromagiarilor, a cabinetului Baden, este cât se pôte de critică. Conte Kielmansegg s'a dus, se va duce și contele Baden, ér Lueger va rămâne triumfător. Nu se pôte altfel, pentru-că prin fapta sa din urmă a trebuit, să câștige și simpatia monarchului.

Am zis mai sus, că cestiia primăriei am tratat-o și o tratăm cu multă predilecție pentru puternicul motiv, că noi sperăm mult și pentru cauza noastră națională dela triumful antisemiților. N'am fost nici odată ômeni, cari ca alții, se umblăm după utopii. Așa și acum, dacă e vorba să apreciem situația noastră politică de astăzi, apoi ar fi trei lucruri de căpetenie, cari ar putea servi, ca sigure garanții pentru speranța într-un viitor mai bun al Românilor:

1. Increderea puternică, care trebuie s'o aibă ori și care Român ortodocș în capul bisericeii sale, încredere, care curge din escelentul circular al Escelenției Sale iubitului nostru Metropolit; circular, care este și va rămâne un cap de operă, de care stau foarte departe toate circularele millenare apărute până acum din partea tuturor prelaților fără diferență de confesiune;

2. Garanția economică în progresul incontestabil al băncilor românesce în frunte cu „Albina“;

3. Apropierea de victorie a antisemiților în frunte cu Dr. Lueger,

Aprópe toate celelalte acte, cari s'au făcut în timpul din urmă în causa noastră națională dispar fața de aceste trei anințite mai sus; și ce-i drept caracter sensațional, dar de puțină speranță pentru viitor

* *

În Germania s'au lăsat svorniri despre demisionarea cabinetului actual, care are în fruntea sa pe principele Hohenlohe, ca cancelar. Causa e următoarea: Cancelarul cu guvernul întreg au precizat poziția lor legii împăratului față de reforma legii penale pentru militari și e vorba acum, dacă va triumfa ideea constituțională sau influința militară și de curte, care se exercită pe după culise. Ministrii nu sunt rău dispuși numai pentru legea penală, ci și pentru contra-acțiunea, care o observă ei și pe alte terene politice. Criza ministerială este o luptă, adică între guvern și șeful cancelariei militare, generalul Hanke. Dacă împăratul va respinge propunerile guvernului în cauza legii penale militare, nu va mai rămâne nici un ministru în funcțiune. De compromis nu e nici vorbă. Oamenii vreau să vadă limpede, dacă se poartă politica de consilierii tronului sau de adjutanții militari, cari stau afară de guvern. Până aici destinația crizei încă nu e deslegată.

* *

Noul guvern al Franciei s'a constituit în frunte cu Méline, care are portofoliul agriculturii și e și prim-ministru. În Sâmbătă trecută s'a prezentat noul guvern camerei. Méline a promis, că va căuta să unescă partida republicană; că va cere dela funcționarii credință și devotament; va realiza legile pentru lucrători; va face reforma legii de moștenire și a dărilor pe beaturi; va reforma darea directă și beata colonială. „Republique française” scrie despre situația internă politică de astăzi a Franciei următoarele: „Toți bărbații cu inimă, republicani și patrioți, vor aplauda silințele lui Méline. Méline va răspunde liber tuturor interperărilor, nu va vorbi equivoc, ca să se susțină la putere. Dacă nu va avea majoritatea, se va retrage; dacă îi va da însă camera încrederea, Méline va executa hotărât reformele, cari au rămas neexecutate din cauza prea multelor agitații. — Impotența camerei a fost una din cauzele mișcării revoluționare: care turbură grozav pe oamenii de lucru. Ai putut vedea la guvern oameni, cari au dat mâna cu socialistii. Când a venit criza incapacității, voiau să iși lase senatul la costabilare grinz silințele pe strade. — Măcar de ar înceta odată și luptele politice interne ale Franciei. Ar fi numai în interesul țării!!

* *

Din Teheran, capitala Persiei a sosit următoarea telegramă: Teheran 1 Mai: Asupra șahului s'a făcut astăzi un atentat; șahul a fost împușcat; a murit imediat. Ca succesor al șahului Nasr-Eddin este Muzaffa-Eddin, în vârstă de 43 de ani. În Persia e liniște.

Din parlamentul magiar.

Sedința dela 28 Aprilie 1896.

La ordinea zilei continuarea discuțiunii asupra proiectului de budget.

Primul vorbitoriu Kossuth Ferencz arată la starea inversă în care se află statul ungar. Acesta după lege și drept ar fi stat independent, dar în realitate e numai pe hârtie independent. Armata națională (honveghimea Red) este încadrată într-o armată, carea, ce-i drept e comună, dar străină pentru noi (magiarii Red). De 37 de ani domnitoriul este încunjurat de influințe străine, astfel că adeseori i-se înfrânge și bunăvoința față de noi. Și guvernul actual este incapabil a delăta aceste influințe. În sus e lingușitoriu, ér înjos absolutistic și nu e capabil

de a crea nici legi salutare. În fine subterne un proiect de rezoluțiune ca parlamentul să nu voteze budgetul pro 1896 și executarea aceluia să nu o concedă actualului guvern.

Ministrul Lukács răspunde contelui Apponyi referitoriu la cele făcute de acesta în vorbirea sa de ieri, făcând, că Ungaria nu și-a pierdut influința sa în orient; dovadă Bulgaria, carea vrea să încheie cu noi contract vamal. Nici aceea nu stă, că guvernul ar fi dat ansă la pretensiunea austriacilor pentru urcarea cuotei; aceasta se va vedea la timpul său. Deci nu e îndreptățită opoziția a cere vot de neîncredere pentru guvern. Recomandă din nou budgetul spre primire.

Cel mai de frunte orator al acestei sesiuni însă a fost Ugron Gábor, carele într-o vorbire mai lungă și cu mare efect a descris în cele mai vii culori stările disolate în care se află țara în ziua de azi, tocmai pe timpul serbărilor millenare. A produs colosal efect prin asemănarea țării în starea sa miseră actuală cu starea în care se afla Iisus Christos când Pilat, după ce l'a torturat, l'a arătat poporului făcând: Țe omul!

Reproducem câteva pasaje din această vorbire:

„Discuțiunea bugetară actuală, ca un rîu a trecut pe dinaintea noastră, unde cu valuri ce se umflă, unde cu spume ce se cobor, adeseori aruncându-se acele valuri foarte sus; mult năsip și gunoii aduceau cu sine și-l aruncau pe mal, dar pentru aceea destul năsip și gunoii curge mai departe.”

„Austria și Ungaria după pozițiunea lor continentală, nu pot încunajura de mișcările politice europene. Ori tremur se aibă rolul nicovalei ori a ciocanului. Întrebarea e numai, care rol din acestea și-l aleg.

„Austria a primit starea politică și punctul de vedere, se joacă rolul nicovalei în politica europeană. Totă lovitură ce cade, cade în fața noastră și nu bagă de samă, că la spatele Austriei și a Ungariei stă un stat pe o extensiune cu o putere colosală, carea dacă își va părăsi starea liniștită și va începe a da pe nicovalea pacientă, aceasta totă se va sfărâma.”

Vorbesce apoi despre refuzul Serbiei de a lua parte la serbările millenare și despre insigniile Ungariei, cari în Austria nu sunt suferite până când ale acesteia în Ungaria pretutindenea se ved. Apoi continuă:

„Dar nu este mai mare pericol pentru libertatea și existența unei națiuni, decât acela, când legile își pierd autoritatea, când nu dreptul regulăză legile, ci faptele cari largesc ori restrâng dreptul, și nimic nu atârna dela aceea, ce e în codice, ci dela împrejurarea, că ce felii de înțeles vrem ai da, ér înțelesul i-l dau după felul intereselor în a căror serviciu se pune. Națiunea carea nu știe respecta legile, și nu le știe respecta prin guvernul său, aceea națiune stă înaintea disoluțiunii. Afu, că în Ungaria nici o lege nu este în siguranță, și fiindcă legile nu sunt în siguranță, oamenii, nu pe baza dreptului, nu pe baza dreptății vreau să-și valideze interesele, ci pe calea protecțiunii caută a-le câștiga efect. Dacă privesc asupra veeșii publice a Ungariei și caut garanțele ce se dau constituțiunii țării, nu afu nici una, carea să nu fie atacată.”

După ce arată la călcarea unor legi din partea guvernului și a consilierilor de stat, exclamă:

„Cum se respecteze legile singuraticii, și cum se aibă legile autoritate, când lumea vede, că guvernul nu respectă legile evidente.”

Apoi continuă:

„Dacă privesc la cestiunea libertății personale și a libertății publice, ved, că guvernamentul intern numai în unele cazuri respectă dreptul de adunare și de vorbire publică. Legi excepționale aplică în unele părți ale țării și procedură excepțională aplică din cas în cas.”

„Dacă se insinuă, adunare de popor, se pretinde să se arete numele vorbitorului și ce vrea să vorbescă.”

„Ce caricatură a libertății cuvântului și a dreptului de adunări e aceasta.”

„Dacă cineva comite fapte punibile, acolo e codul penal și judecătoria.”

Tot astfel caracterizează și dreptul de espulsare, apoi dice:

„Până când în viața politică el (guvernul Red) rupe și delătură unul câte unul solzii pavazei constituționale, — în viața socială și în cea publică ține în funcțiune toate mijlocele de corupțiune... de aceea oamenii nu în legi, nu în drepturi își pun încrederea, nu pe acestea își bazează procedura, ci venă după grația protecțiunilor.”

„Acea pudore, când cineva se rușinează de sine însuși a comite fapte incorecte și nedrepte, aceea a perit din țară, pentru că batjocorit și de ris e acela ca un netot, pe care simțul de dreptate îl reține dela comiterea oricăruia fapt pentru dănsul avantajos.

„Aici viața de stat e în colisiune cu cele mai nobile principii ale vieții sociale... și statul totă atențiunea și o îndreptă într-acolo ca societatea nu cumva să se potoa revolte contra dănsului, și aceasta o știe, că numai atunci o va putea ajunge, dacă societatea se va demoraliza.”

„Și apoi esperiam, că această societate nu mai dispune de acea putere de rezistență căci îi lipsesc bărbăția și conștiința de sine.”

„Și cum se nu-i lipsescă, când una dintre cele mai principale garanțe ale constituțiunii, îi lipsesc jurnalistică, carea în parte însemnată este cumpărata, și carea și de și înveninază spiritul publicului.”

Tot astfel stă și literatură.

„Apoi ce mai vedem? Desmerdări, cântece de lăgă, flăcări amorose, sburdălnicii, și nu aspirațiunile unui popor sănătos și silitoriu spre idealuri, nu vedem sufletul ei, ci lascitate, mârșăvenie, în care se coboră și se cufundă societatea în jurul meselor de cărți.”

Dar apoi imoralitatea și desfrânarea, carea fără rușine se arată ziua pe stradele orașelor!”

La urmă dice, că națiunea în al doilea milleniu nu va intra ca un voinic vitez, ci ca „Ecce homo” îmbrăcat în porfiră, cu coronă pe cap, dar cu coronă de spini, cu coronă suterințelor, cu fața sângerândă și astfel o vor arăta tumultului.

Terminându-și vorbirea, subterne următoriu proiect de rezoluțiune:

Prin autorizarea executării legii bugetare guvernul se îndreptățește a aduna venitele țerei și ale întrebuința astfel, ca demnitatea, legile, interesele națiunii și siguranța libertății și constituțiunii să nu fie știrbite.

Guvernul actual, prin actul de drept, public de la 8 Iunie n'a validat demnitatea națională, la scandalul din Agram nu a apărut-o, ér față de insultele Serbiei nu-i caută satisfacțiune. — Vătmă independența statului prin aceea, că corpul de generali-majori al honveghimei se schimbă deodată înlocuindu-se cu ofițeri de spirit și educațiune străină, că ofițerii de ofițerii de stat ai Ungariei poartă emblema unui stat străin — vulturul cu două capete.

Statul nostru și are garanța în constituțiune. Atât alegerile dietale, cât și cele municipale, prin organizarea și comiterea violărilor și călcărilor de lege din partea autorităților, sunt fără sfidă și fără pedepsă falsificate.

Acel drept al națiunii noastre, ca proiectul bugetar al statului se fie votat de dieta țerei, în pracsă se nimicesc, căci ministrii spitesc în mod volnic secțiuni de resort, spesază sume nevotate, ér banii votați îi întrebuințază pentru scopuri nepermise, și aceste fapte le țin mult timp ascunse dinaintea dietei.

Autonomia municipală și orașenescă, această fortăreță seculară a constituțiunii noastre, prin volnicile comiților supremi și prin abuzurile lor violăză chiar și dreptul de liberă dispozițiune materială, — este slăbită până la impotență.

Guvernul, care chemat este a veghia asupra respectării legilor, însuși și dilnic le calcă în picioare dacă l'împedecă în tendențele sale. Cu ministrii comuni corespundă în limba germană. Gendarmeria magiară regăsească o comandă la serviciu castrens. — Fără sentință judecătorească dispune espulsării din țară. Dreptul de adunări, libertatea cuvântului, acuși le confiscă, acuși le restrânge prin condițiuni ilegale.

Confiscă în mod volnic produse de presă, fără ca acelea să fi fost urmărite din partea judecătorei de presă.

Organul principal al constituției: dieta țerei, sub scutul responsabilității generale a

guvernului un ministru o ofensează prin ordin de di militar, ér autoritatea ei asupra ministrilor o trage la îndoială în ședința publică.

Pentru toate acestea, pe baza §. 32 Art. de lege III din 1848 ministrii sunt a se trage la răspundere, ér rămânerea lor în oficiu constituind pericul public, — dieta se enunțe prin conclud, că

nu primesc bugetul pro 1896, și nu concedre guvernului actual executarea lui.”

După Ugron a vorbit Sima Ferencz, carele cu tot dreptul vede cauzele decadinței morale între altele în legile politice-bisericesci. Mai acuză guvernul, că cu cestiunea naționalității se ocupă numai în prējma alegerilor pentru de a-și face reclamă.

Acestuia îi răspunde ministrul Perczel, ér tuturor vorbitorilor ministrul-president br. Bánffy.

Ambele răspunsuri au fost destul de slabe, dar majoritatea a primit bugetul.

Sedința dela 29 Aprilie 1896.

La ordinea zilei apropiatiunea bugetară.

Cetindu-se a treia-ora proiectul de buget acela se primesc din partea majorității.

Deputatul Meszlény Lajos a făcut apoi guvernului o interperare în afacerea neparticipării Majestății Sale la serbările millenare dela 8 Iunie viitoriu. Aceea sună:

„Făcut-a ministrul-president vre-o propunere regelui încoronat și sfătuitu-l'a ca să se îndure a participa la ședința millenară festivă a parlamentului, ori nu?”

La această interperare ministrul-president br. Bánffy Deszö răspunde, că interperantul și-a ales rău ziua când a înaintat această interperare, adică tocmai ziua în care a sosit Majestatea Sa la Budapesta pentru de a lua parte la festivitățile millenare. Acesta interperare nu contribuie la ridicarea festivităților. Mai detaiat, declară, că nu răspunde, deore-ce a dat odată răspuns la o astfel de interperare în casa magnatilor.

Meszlény nu se declară mulțumit cu răspunsul ministrului-president și dice, că potoe că și-a ales rău timpul pentru înaintarea acestei interperatiunii, dar e mai rău pentru serbările millenare, că avem un astfel de ministru-președinte.

Majoritatea ia răspunsul ministrului-president la cunoscință.

*

Tot aici a ținut și casa magnatilor o scurtă ședință, în care cu privire la monumentele ce sunt a se ridica din incidentul milleniului, contele Zichy Nándor și Vécsey József au cerut, să se înființeze ca școle poporale proiectate, să se înființeze ca școle confesionale pentru-ca să se mai domolească atitudinea provocătoare a confesiunilor pentru acestea, ori cu suma destinată pentru înființarea lor, să se ajutoreze școlile confesionale existente.

Cererea însă nu li-s'a primit.

Sedința dela 30 Aprilie l. c.

Singura decisiune în ședința aceasta a fost, că camera a aprobat supraerogatele efectuate de guvern în primele trei pătrare ale anului 1895.

Noutăți.

Nostim sau tendențios. După-cum cetim în diarele din capitală între prelații celorlalte biserici la deschiderea exposițiunii millenare a fost present și Escelenția Sa metropolitul nostru.

Noi așa scim, și cu noi tot Sibiul, că Escelenția Sa metropolitul se află aici în Sibiul, întreg, cinstit, senătos.

Să fie ore nostimă ori tendențiosă scirea din diarele din capitală?

* *

Cerculariu Millenariu. Cerculariul Preasfântiei Sale episcopului din Caransebeș, Nicolau Popea, aprópe într-o tôte e adentio cu cel al Escelenției Sale metropolitului nostru. Acest cerculariu plin de demnitate l'vom reproduce în numărul procim al diariului nostru.

* *

O poezie interesantă. Cunoscutul romancier magiar Jókai cel cu multă predilecțiune pentru nemți, a scris în zilele aceste un articol nemțesc în „Neue Freie Presse” din Viena despre Ungaria millenară,

în care se ocupă ex professo și cu naționalitățile Ungariei, și afirmă, că naționalitățile nemagiare de aici au tot atâta libertate în folosirea limbii lor și în afacerile școlare, câtă au și magiarii; apoi își face o statistică ideală sau poetică cu următoarele date: dela anul 1861 încôce au fost membri în camera legislativă a Ungariei 203 reprezentanți nemți, 83 sudslavi, 79 nordslavi, 38 români, 16 armeni, 8 italieni, 14 de alte naționalități și 38 magiari; apoi adaugă, că tot de atunci încôce a avut Ungaria 2 prim-miniștri, 8 miniștri, 9 secretari de stat, 5 prelați, 4 baroni de ai țării, 22 comiți suprimi, toți dintre reprezentanții nemagiar. Dlui Jókai nu-i stă rău, că espôrtă o astfel de statistică la Viena, pentru că „multa licent... atque poetis”; dar asupra esactității datelor lui statistice, credem că vor rîde din fole și amicii lui din Viena, ér noi cei de acasă ne vom nota aceste date însemnate ca o dovadă nouă despre licența poetică a dlui Jókai, de a îmbêta lumea cu poesii tendențioase.

* * *

Di Dr. Iosif Gal. Din incidentul mileniului, dóră în calitate de patriarh ecumenic, a emis un cerculariu către poporul român și Dr. Iosif Gal, membru al casei magnatilor.

Vom reveni.

* * *

Principele Ferdinand despre antisemitism. *Ferdinand*, principele bulgar, sub decursul petrecerii sale în Constantinopol a fost feliicitat de mai multe delegațiuni, în șirul cărora s'a prezentat și rabinul superior din Constantinopol, care a adus mulțămite principelui pentru îngrijirea, de care învrednicește pe cetățenii jidovi din țară. Principele *Ferdinand* a întins mâna rabinului și mulțămindu-i pentru feliicitare, a declarat, că el fidel tradițiunilor familiei Bourbon, se pórta cu simpatie față cu jidovii și e pe deplin mulțămit cu cetățenii jidovi ai principatului său, pentru-că respectéază legile și fac mari servicii țării.

Antisemitismul — dișe principele — nici odată nu va prinde rădăcini în Bulgaria

și eu însu-mi sum decis să lupt contra acestor mișcări regretabile.

Rabinul a stat aprôpe un cés la principele.

Să nu se înșele principele în civii săi perciunați!

* * *

Testamentul baronului Hirsch. Precum se anunță diarului „Wiener Tagblatt”, testamentul baronului Hirsch (jidov) nu se va publica. Rémusul se urcă la valôrea de 800 milióne fr. Eredele principal este veduva sa. Bunurile din Ungaria le eređesc cei doi fii adoptivi ai lui.

* * *

Catastrofe teribile. În minele de carbuni dela Nickleton s'a întemplat o esplosiune, care a îngropat vre-o 100 de ómeni, ér din Shanghai se telegraféază, că s'au ciocnit două vapóre în urma căreia s'au înecat 200 de ómeni.

* * *

Mâncăți numai mere scrie Dr. Stötzer în „Impărțășiri despre póme și grădi-

nărit”. Merele sunt un mijloc, de-a îmbunătăți sănătatea omului. Merele nu numai, că dau corpului un nutremânt bun, ci ele sunt și un bun medicament, pentru că conțin acid fosforic mai mult ca ori și care alt pomat. Mai sănêtos este de a se mânca mere înainte de culcare, deórece: 1. au o influență bună asupra creerilor; 2. ușuréază ficatul, 3. influințéază asupra somnului, producénd un somn ușor și linisecit, 4. desinfectéază mirosul neplăcut, ce se produce din cauza dinților stricați, 5. adună acréla de prisos stomacului. 6. paraliséază perturbările hemoroidale, 7. ajută la activitatea rinichilor, 8. împedecă formarea petrilor în stomac, 9. ajută mistuirea și 10. e un bun remediu contra durerii de grumați.

Loterie.

Sâmbătă, în 2 Maiu n. 1896.

Viena: 14 54 64 8 76

Timișóra: 54 19 28 85 50

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceșane se află de vëndare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată	fl. 10, legat	fl. 15 —
Chiriocodromion (Cazanie), nelegat	fl. 10, legat	fl. 12 —
Evangelie, neleg.	fl. 8 leg. fin	fl. 18 —
Octoich mare, neleg.	fl. 17, leg.	fl. 20 —
Octoich mic, neleg.	fl. —60 cr. leg.	fl. —75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat		fl. —75
Proscomidia altariului		fl. —25
Penticostariu neleg.	fl. 8, leg.	fl. 10 —
Rânduiala la sfîntirea bisericelor		fl. 2.50
Triodion cu Strajnic neleg.	fl. 20, legat	fl. 25 —

II. Cărți școlare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg.		fl. —24
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat		fl. —25
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg.		fl. —25
Abcedar magiar-român, de N. Putnoky leg.		fl. —20
Aritmetica, de P. Dima		fl. —32
Abedar, de Dogarin & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. =		fl. —45
Aritmetica după Lurz		fl. —20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. =		fl. —35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă. nel. cr. 30 leg.		fl. —40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg.		fl. —30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată		fl. —70
Catechism de M. Toma		fl. —30
Catechism bogat		fl. —50
Cărtică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă		fl. —15
Comput de Ioan Popescu		fl. 1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă		fl. 2 —
Compendiu de drept canonic ediție nouă		fl. 3 —
Conducător la Abedar de I. Popescu		fl. —10
Culegere de cântec naționale.		fl. —25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnoky partea I. = 70 II.		fl. 1 —
Carte de cântări bisericesci pentru copii		fl. —12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a.		fl. —20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg.		fl. —20
Chemia elementară de Vlaicu		fl. —80
Chemia anorganică de Filipescu		fl. —80
Drepturile și datorințele civile		fl. —20
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu		fl. —30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu		fl. —30
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu		fl. —30
Elemente de Fisică de I. Dariu		fl. —30
Fisica de Făgărășan		fl. —40
Gramatica română de Miheljan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. =		fl. —24
Geografia pentru scól. populare de I. Dariu leg.		fl. —35
Geografia pentru scól. populare de Moldovan & Făgărășan		fl. —30

Geografia pentru scóele medii de Moldovan & Făgărășan I	fl. 1.20
Geografia pentru scól. medii de Moldovan & Făgărășan II.	fl. —50
Geografia pentru scóele medii de Făgărășan & Bârsan II.	fl. 1 —
Gramatica română de I. Dariu	fl. —25
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnoky	fl. 1 —
Istoria biblică pentru scól. populare	fl. —30
Istoria biblică pentru scóele medii	fl. —55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II.	fl. 3 —
Ieagăgia de Dr. Ilarion Pușcariu	fl. 1.50
Istoria bisericescă ptru scól. pop.	fl. —35
Istoria bisericescă pentru scóele medii I. II.	fl. 1 —
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop	fl. —25
Istoria Ungariei de S. Moldovan.	fl. —26
Istoria Ungariei pentru scóele secundare de V. Goldiș	fl. —80
Istoria universală pentru scóele secundare de V. Goldiș	fl. 1 —
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. =	fl. —60
Istoria literaturii române de Lazariu	fl. 1 —
Legendar român de V. Petri	fl. —50
Legendar magiar român de N. Putnoky	fl. —30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă	fl. —40
Mărturisirea ortodocșă	fl. 1.20
Pastorală veche	fl. 1 —
Pastorală nouă	fl. 1.50
Pomăritul de D. Comșa	fl. 1 —
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu	fl. 1 —
Psichologia empirică de I. Popescu	fl. 2 —
Teologia dogmatică	fl. 1 —
Teologia morală	fl. 1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky	fl. —70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea	fl. 2.50
Istoria biser. politico-naționale.	fl. 1 —
Enchiridion s'au carte manulă de canóne	fl. 4 —
Invătătorul și poporul de Marienescu.	fl. —50
Polemia contra Heliad	fl. —50
Calendarul pe anul 1896	fl. —30
Serisori apologetice	fl. —50
Sunete și resunete de Z. Boiu	fl. —50
Scrierea sf. Ioan gură de aur	fl. —50
Vocabular român german	fl. —70
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja	fl. 1.50
Aneecdote și glume de T. V. Gheaja	fl. —65
Antologie română de I. Manliu	fl. 1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu	fl. 2 —
Descănțec populare de Marian	fl. 2 —
Documente pentru limbă și istoriă de Dr. Il. Pușcariu	fl. 2.50

Doine și strigături de St. Manteau	fl. —12
Foi comemorative l. serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariș	fl. —80
In memoria lui G. Bariș peșii de G. Joandrea	fl. —20
Intrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span	fl. 1 —
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau	fl. —50
Lecciconul comunelor bisericesci din archidieceșă de Dr. Remus Roșca	fl. 1 —
Noul atac asupra scóelilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu	fl. —25
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan	fl. 2 —
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju	fl. —20
Poesii de Andreiu Murășan	fl. —25
Poetica română de I. Manliu	fl. 1.50
Povesici ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I — V	fl. 1.75
Povestiri alese și intocmite de P. Petrescu	fl. 1.25
Retorica și stilistica de I. Manliu	fl. —75
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi	fl. 2 —
Studiu diu economia națională de P. Petrescu	fl. —15
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu	fl. —40
Stupăritul de C. Dimian	fl. —45
Vechia metropolie de N. Popea	fl. —80
Protocóele sinodale dela 1864—1893 tóte laolaltă	fl. 1.50
Protocóele congresuale dela 1868—1891 tóte laolaltă	fl. 19 —
Statut organic	fl. 7.60
Regulament pentru parochii	fl. —25
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățămîntului	fl. —10
Regulament pentru procedura matrimonială	fl. —20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian	fl. —10
Regulament pentru afaceri interne congresuale.	fl. —20

IV. Tipărituri.

Budget còla	fl. —03
Catalog de clasă còla	fl. —02
Catalog de clasă broș. din 10 còle	fl. —30
Catalog de clasă broș. din 15 còle	fl. —45
Catalog de clasă broș. din 20 còle	fl. —55
Carte de evidență còla	fl. —03
Carte de evidență leg. din 30 còle	fl. 1.80
Carte de evidență leg. din 40 còle	fl. 2.10
Chronica școlară leg.	fl. 1.50
Consemnarea prunilor obligați a cerceta scòla còla	fl. —02
Conspecte protopopesci, pentru noucun.	fl. —05
Conspect despre comunele matre și filie còla	fl. —03
Conspect despre vizitarea scóelilor còla	fl. —03
Conspecte de catechisația còla	fl. —03
Conspecte școlare inv. (date statistice còla)	fl. —06
Conspecte prot. I. II. III. còla	fl. —06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare còla	fl. —02

Contul capitalelor active còla	fl. —03
Estrase din protocolul botezațiilor, cununațiilor și morților esempl.	fl. —01
Matricula școlară còla cr. 2 legată din 50 còle	fl. 1.50
Inventare pentru averea bisericelor	fl. —10
Jurnal de casă còla	fl. —03
Jurnal de casă leg. 25 coli	fl. 1.65
Jurnal de casă leg. 30 coli	fl. 1.80
Obligațiuni ptru biserici esempl.	fl. —01
Protocolul bunei invoiri còla	fl. —06
Protocolul bunei invoiri leg. din 50 còle	fl. 4 —
Protocolul parochial còla	fl. —06
Protocolul parochial leg. din 50 còle	fl. 4.50
Protocolul botezațiilor còla	fl. —06
Protocolul botezațiilor I. din 50 c.	fl. 4.50
Protocolul cununațiilor còla	fl. —06
Protocolul cununațiilor I. din 50 c.	fl. 4.50
Protocolul morților còla	fl. —06
Protocolul morților leg. din 50 c.	fl. 4.50
Protocol de esibite còla	fl. —03
Protocol de esibite I. d.n 30 còle	fl. 1.80
Protocol de esibite I. din 50 còle	fl. 2.50
Prot. de clasificățiune còla	fl. —02
Prot. de clasificățiune I. din 50 c.	fl. 1.50
Specificațiuni pentru noua cununați còla	fl. —05
Testimonii școlare esempl.	fl. —02
Testimonii de religie	fl. —02

V. Icône.

Icôna înmormântării domnului pe pânză	fl. 2.50
Icôna înmormântării domnului pe hârtie	fl. —50
Icôna celor trei Ierarchi pe hârtie	fl. —30
Icôna Evangeliștilor pe hârtie	fl. —50
Portret Șaguna	fl. 1 —
Portret Gozdu	fl. 1 —

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100	fl. —70
Libele de comput à 1 cr. 100	fl. —70
Libele de dictando à 1 cr. 100	fl. —70
Caețe de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu	fl. —15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și Tocuri (còde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.	fl. —45
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de còle.	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.	
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătătoare din 144 bucăți.	
Tăblițe de petrá bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata	
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri fôrte moderate.	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.	
Trăisți de scólă pentru copii, chipuri pentru copii, Cercele, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă.	
Calemar, Liniale, hârtie pentru steluagiu, Albume, Blocuri, Tinte de desam; totfelul de negrélă, tóte acestea cu prețuri fôrte moderate.	